

so skoro vselej postale nesrečne. Zgledov imamo veliko v zgodovini zapisanih. Očiten dokaz, da Bog naposled ostro kaznuje vsako ljudstvo, pri katerem se je drzno segalo v svetišče kat. Cerkve ter njej krčila ali branila svoboda, katero je za njo Jezus Kristus sam odmeril in odkazal.

Pruski liberalci tega ne verujejo. Pravijo, da tudi kat. Cerkva se mora podvreči svetnej oblasti. Minister Bismark je rekel, da je državna oblast najvišja na svetu. Vsakej nje-njej postavi se mora vsak podvreči brez vsega ugovora. Ali to niso več krščanske besede, to so strahoviti, paganski nauki. Judovski starešine so apostolom trdno prepovedali, Jezusa križanega ljudem oznanovati. Sv. Peter pa njim je odgovoril: Bogu je treba bolj pokoren biti, kakor ljudem. Apostoli so se sicer dali zapreti, preteptati, umoriti, pa oznanovaja sv. vere si niso dali zabraniti. Paganski cesar Dioklecijan je izdal postavo: vsak kateri ne daruje rimskim bogovom, mora umreti. Kristjani so mu pa rekli: „v svetnih rečeh smo ti radi pokorni, v verskih pa nimaš ničesar zapovedati, tukaj te ne moremo ubogati, rajši umerjemo!“ Prav so govorili. Lepo so se ravnali po besedah sv. apostolov in po zgledu Jezusa Kristusa.

Sin božji je sv. Cerkvo, svoje kraljestvo na zemlji za zveličanje ljudi, popolnem neodvisno od svetne oblasti postavil na ta svet. Ali kedar in kde je svetni oblasti v cerkvenih zadevah dal le najmanjšo pravico? Kedar in kde je Jezus Kristus rimskemu cesarju Tiberiju, ali njegovemu namestniku Ponciju Pilatu ali kralju Herodežu odkazal oblast, nadzorovati sv. Cerkvo, njene osebe in reči? Kedar in kde je apostolom naložil dolžnost, poprej si dovoljena pri svetni oblasti izprosi, da bi smeli sv. evangelje oznanovati, škofije in fare snovati, škofo in mešnike blagoslovljati, sv. zakramente delivati, službo božjo opravljati, denarjev za cerkvene potrebe pobirati, krivoverce izobčevati? Nikoli in nikder!

Ravno nasproti je djal: Meni je dana vsa oblast na nebu in zemlji. Apostolom, pa ne pruskim ministrom je rekel: pojdite po vsem svetu, učite vse narode. Sv. Petru, pa ne rimskemu ali pruskemu cesarju je dal ključne nebeske. Pruski liberalci so tedaj prav drzni in abotni bedaki, kedar trdijo, da ima njihov cesar v Introvski edinosti s svojim ministrom Bismarkom najvišjo oblast tudi v cerkvenih zadevah. Ne, te nima, in če si njo po sili svoji, potem jemlje sv. Cerkvi tisto svobodo in neodvisnost, katero njej je Jezus Kristus naklonil — on preganje sv. Cerkvo, ovira njeno delovanje in poklic in dela zapreke zveličanju duš, katere je Sin božji toliko drago odkupil.

Duhovne vaje ali eksercicije za mešnike v graški škofiji se vršijo letos od 30. avgusta do 4. septembra v Gradci

Slovenskih usmiljenih sester je mnogo na Turškem. Tako je Roza Fon predstojnica usmiljenih sester v Serajevu, Alojzija Razpor v Mostaru in Franciska Benda v Banjiluki. Tem je podrejenih več pridnih Slovenk.

Sreč Jezusovemu na čast stavijo Dunajčani novo cerkvo. Te dni so njej papežev poslanec z veliko slovesnostjo položili temeljni kamen. Zraven cerkve pa se stavi zavetjišče za uboge, zapuščene otroke, kder se bodo krščansko izrežali.

Društvo detinstva Jezusovega je za svoje blage namene nabralo lani 745.780 fl., t. j. 18.000 menje kakor predlanskim. Zakrivili so to zlasti nekateri evropski liberalni ministri, ki so širenju blagega društva zapreke delali.

Procesije v Marija-Celje bodo letos morebiti najsijajnejše in najštevilnejše. Iz vseh strani, iz Dunaja, iz Koroškega, in Štajerskega nam dohajajo glasovi, da se ljudje pripravljajo na slovito pot v Marija-Celje.

Gospodarske stvari.

Nekoliko ravnil, po katerih gre pri izrejevanji svinj se ravnati.

III.

M. Gomoljnate in korenate rastline so, kar se njihovega redivnega uspeha tiče, ravno nasprotje prvih dveh, ali bolje rečeno, služijo v popolnitev njihovo. Imajo le malo beljakovine v sebi, tem več pa močiča in cukra in veliko vode.

Po taki hrani se meso in mleko hitro nareja; ali meso ni tako jedrnat, kakar prejšni. Kri prihaja bolj redka, črevne zapreke se zabranjujejo; ali prebavljalni organi nekako upešajo.

Ta hrana v večji meri pokladana za govejo in drobično živino ni brez vsega kvara; pri svinjah pa se tega ni treba bati, ker so gomoljnate in korenate rastline za svinje tako rekoč naravna klaja. Zato so tudi po pravici glavni del hrane za krmetino, ki ima toliko boljši uspeh, kolikor bolj se meša s tako hrano, katera ima primeren del beljakovine v sebi.

Krompir je svinjam v vseh okoliščinah najbolj priljubljena hrana. Sirov pokladan sicer nima škodljivih nasledkov, vendar pa je korist njegova, če je kuhan ali poparjen, dosti večja. Mnogo skušenj je to potrdilo.

Pri pripravljanji krompirja za klajo se mora posebno na dve stvari pazljivo gledati. Prvič: krompir se ne smeje dalj časa kuhati, nego je treba, da mehek postane, ker se sicer preveč razkuha in razmaže in težko prebavljiv postane. Drugič pa se mora, ko je skuhan, hitro ocediti in ta voda se ne sme na svinjsko hrano vljiti, ker je škodljiva, skoraj bi rekel strupena; navzela se je namreč med vrenjem tistih, krompirju lastnih, ostrih snovi, katerih ima krompir nekoliko v sebi, ker spada med strupene rastline.

V novejšem času so začeli nekateri kmetovalci za svinjsko hrano priporočati tudi topinambur. Ta nima, kakor krompir, močiča v sebi, ampak drugo, močiču sorodno snov, ki jo inulin imenujejo. Navadno se topinambur sirov poklada in živina ga sprva ne je rada, pozneje pa se kmetini zelo priljubi. O redivni vrednosti njegovi še ni račun dognan, posebno zato ne, ker se večidel le kot postranska hrana z drugo vred poklada.

Kakor se krompir odlikuje s tem, da ima veliko močiča v sebi, ravno tako so korenate rastline, pesa, repa, korenje zavolj tega imenitne, ker imajo veliko sladkorja, cukra, v sebi. Te rastline se smejo brez škode tudi sirove pokladati, vendar pa lahko živino, če se njej dolgo in jedino le sama repa pohlada, driska napade, kar reho in pitanje zavrača. Pri kuhani repi se to ne zgodi.

Voda, v kateri se je repa kuhala, ima veliko sladkorja v sebi, je toraj sladka in dobra in priljubljena pijača za svinje in se njim sme z dobro vestjo dajati.

Gospodarska opravila meseca avgusta.

M. V hiši in dvoru. Žitno semè se mora priskrbeti, novo izmlačeno zrnje večkrat premetati, lan in predivo sušiti; kokošina jajca se za zimo nabirajo in prilično hranijo. V hlevih. Jagnjeta se morajo striči. Po otavini kositvi se živina začne na pašo goniti.

Na vrtu za zelenjavo. Seme zrelih zeli se nabira, čebul se spravlja, špinača, zimski kel, zimski in poletni čebul se seje za spomladansko rabo; selar, kel in repa se mora okopati, jagode se presajajo in metulji kapusniki lovijo.

V sadovnjaku. Rano sadje se nabira; ob hladnem, vlažnem vremenu se okulira na speče oko. Okoliranje v tem mesecu se pri vseh sadnih drevesih najbolj prime. Košice za košično sadje se hitro, ko se naberejo, posejejo.

V vinogradu. Tretja kop, drugo vezanje se opravlja, trte vodnice se odčesavajo in proti koncu meseca trtam vršički odtrgajo.

V hmelniku. Proti koncu meseca se začne hmelj pobirati in sušiti.

Na polji in senokošah. Žetva se nadaljuje in detelja semenica domu spravlja. Lan in konoplje se pipljejo in mak se pobira. Za zimske setve se oranje začne, zimska ogršica, repa strnišnica in trave za klajo se morajo ta mesec posejati. Strnišnica se mora sprasiti ali pa v njo posejati grahorica, s katero se pognoji ali repa strnišnica. Otava se kosi in voda na senokoše napeljuje. Koristno je tudi ta mesec nove senokoše posejati, zlasti o deževnem vremenu. Pozneje vsejana setva lahko mraza konec vzamejo.

Pri ulnjaku. Slabi panji se ali celo pokončajo ali pa preženo in z drugimi združijo. Tretje se začnejo pokončavati.

Pri ribnikih. Mladi karpi se spuščajo v ribnike, v ktere niti gosi niti race ne smejo.

V logu. Cel log se mora na tanko pregledati in drevesa za podiranje zaznamovati. Proti koncu tega meseca se lahko že nabira brezovo seme, kdor ga potrebuje. Na ogenj je treba skrbno paziti, ker spodnje veje se začno sušiti in se lahko vnamejo.

Lov. Mladi zajci, prepelice, in jerebice se začno streljati.

Kako zamoremo trti pomagati, katerej je listje žolto postalo? Kakor hitro postaja listje na

trti rumeno, treba je napraviti na straneh trte se železnim kolom 2 črevlja globoke luknje, v katere se vlije blizo 8 bokalov ali pintov blevske gnojnice, katerej se je premesila pest pepela. V malo dneh opešane trte zopet ozelenijo in se popravijo.

„Gosp. list“.

Pri molzenji ali dojitvi krav se godijo napaknosti, o katerih se marsikomu še sanjalo ni. Prvo mleko daja na primer le 5 % putra, med tem ko poslednjič namolzeno donaša 25 %. Med prvim in zadnjim mlekom je tedaj gledé putra 30 % razločka. Zato je zguba velika ondi, kder se krave do čistega ne izmolzejo. Tele, kedar sesa, vedno z gobcem v vimen kravo pritiskava in buta, zakaj? Zato ker ga natura uči vime dobro pretresti in zmečkati, da dobi dobrega in tečnega mleka. Kedar tedaj mlekarica kravi vimena dobro ne zmečka in zdela, dobiva izprva le samo prevodeno mleko, ki sicer hitro teče, ali smetena je zaostala v vimenu. Tako molzenje je sicer lahko in hitro končano, pa za gospodarja jako drago, za kravo pa škodljivo, ker daja čedalje menj mleka. Nepopolno molzenje je na mnogo strani škodljivo. Tirolski mlekarji pa pametno ravnaajo, ker vselej pred molzenjem kravje vime s toplo vodo pomakajo. Tako se namreč vselej snažno mleko dobiva, ob enem pa vime zmečka, da se krava lahko in čisto podoji.

Letina in trženje. Cesarska vlada je za stran žetve objavila sledeče poročilo. Rž na Češkem daja le deloma dobro, večidel pa le srednje zrnja; na Moravskem in Šleskem je rž srednje zdatna. Nekoliko bolje se kaže pri pšenici. Ječmena se namlati deloma po srednje, deloma pa zelo slabo. Oves je boljši. Repica, krompir in repa obetajo mnogo pridelka. Na Gališkem je rž slaba, v Bukovini srednja. Pšenica nekoliko več plenje. Ječmena dobivajo malo, ovs nekoliko več. Koruza je povsod lepa. Krompirja bo malo, sadja pa nič. V Spod. Avstriji imajo pri rži srednje žetev, v Gornj. Avstriji dobro. Na Štajerskem rž sploh slabo plenje, pšenica pa le nekoliko bolje. Ječmen in oves sta različno zdatna; krompir, zelje in repa dobro napreduje. Tudi vinogradi še v obče lepo kažejo, kder ni bilo toče. Na Kranjskem, v Gorici in Dalmaciji je žetev bila večidel slaba. Med vsemi kronovinami še najboljše kaže Hrvatska, kder so imeli sploh dobro žetev. Tudi koruza dobro kaže; posebno polni so vinogradi ter obetajo izvrstno in zgodno branje ali trgatve. Večidel slabo pa je na Ogerskem, posebno v Banatu in na Erdeljskem. Sploh, žetev se je po našem cesarstvu izkazala veliko bolj slaba, kakor so se ljudje nadjali. Ker se enake novice poročajo tudi iz sosednih dežel: iz Ruske, Nemške, Švicarske, Laške, Francoske in Angleške, zato je pretečeni teden žitna cena povsodi poskočila in kvišku šla. Angleško bo tujega zrnja po-

trebovalo 65 milijonov centov, Laško 7, Nemčija 7, Švicarsko 5 in Francosko 3 milijone centov. Pšenica je v Bukovini po 3 fl., v Varaždinu po 4 fl., v Gradcu po 4 fl. 11 kr., v Celovci po 4 fl. 12 kr., v Ljubljani po 4 fl. 70 kr., v Pešti po 5 fl. 67 kr. in na Dunaji so 89 funtno plačevali že po 6 fl. 75 kr. cent.

Sejmovi. 2. avgusta v Gomilcah, pri sv. Lenartu v Slov. goricah, v Prepoli. — 3. avg. pri sv. Štefanu v Rožni dolini. — 4. avg. pri št. Ilu pri Šoštanji, na Svetih gorah. — 5. avg. v Kaniži, v Loki, v Trbovlji. — 8. avg. na Ptuj.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Zopet g. Seidl. — Procesije. — Toča). Kamški, kljubu §. 34. sr. vol. reda še vedno poslovajoči, župan je dal 9. nedeljo po binkošti na cerkvenem prostoru po rani božji službi sledeče naznaniti: „Gospod Konrad Seidl so vam k „nucu“, da 20.000 rajniš dače zavoljo poškodovanja po toči manj plačate, vi pa njih le tožujete in v „cajtungah“ razrtgate“. No, g. Seidla nismo nikder videli po vinogradih hoditi, škode po toči cenit. Pregledovali in cenili so njo drugi srenjski predstojniki, a hvalo hoče on sam imeti po stari svoji navadi. Ko bi nam g. Seidl dal oznaniti: „okrajni zastop je proč in ovih 43.000 gld., kojih on stane, vam ni potrebno več plačevati“, bi nas gotovo v srce razveselil. Nekdo je celo rekel: „meni se plačevanje nič manjše ne zdi, ker moram že 2 leti 16 gld. več plačati, kakor poprej. Vselej najdem v dačnih knjižicah: Zuschlag, ausserordentlicher Zuschlag.“

Procesije za odpustke sv. leta se je velikanško število farmanov udeležilo. Posebno skazal se je moški spol. Gospoda Seidla nismo nikder videli. Ker še neče izpreči v Kamci, bržčas čaka še na odpustke pri drugih procesijah!

Za posestnike v bistriškem in konjiškem okraji, kateri so bili po toči tako grozno poškodovani, se je v Kamci nabralo 11 fl. 12 kr.

Tudi Kamco je toča obiskala. Četrty del cele fare je poškodovan. Najhujše je razsajala 9. julija. Začela je pobijati na Šobru po Kamški srenji in v Rožbahu. Črez Seidlove vinograde se je podala na Esenberg. Če nam ne bo toča še več škode napravila, se nadejamo srednje trgatve.

Iz Pilštanja. (Slamnat tat tepen). Nek tukajšen posestnik ima v svojem vrtu jabelčno drevo: buželko, na katero ostro pazi noč in dan. Še spanje si je kratil zavolj jabelčnega drevesa. Ljudje so se muradi tega že začeli posmehovati, neki šegavci pa so ga pretečeni torek spravili v prav smešne zadrege. Potisnili so mu namreč skrivši slamnatega deda med vejevje omenjenega drevesa. Ko se posestnik na večer v fízoli na ču-

vanje vleže, zapazi tata na drevesu in sedaj mož, velike postave, plane s težko gorjačo nad njega ter ga hrabro 3 krat udari, da se je zdajci iz drevesa na tla zgrudil in nezaveden obležal. Posestnik se pa je tega tako prestrašil, da je ves plah domu odbežal ter ženi ukazal vode prinesiti rekoč: „tata sem dobil, ali preveč sem ga po glavi udaril, — morebiti sem ga celo ubil“. — Sedaj hitita mož i žena z mrzlo vodo pod drevo. Ali tat se res ni več genil, vse polivanje z vodo bilo je zastonj, — ker je bil iz slame napravljen. Mož se je jezil, žena pa se mu je smejala s vsemi sosedi vred!

Iz Središča se nam javi, kako se ondi in v bližini okrog čedalje več sitnih Judov naseljuje. Hočejo se nam prav za prav udomačiti. V Središču imamo že 2, v Šalovcih in pri sv. Bolfanku po enega. Ormužani so svojega Juda, ki se je bil ondi pred nekoliko leti sredi mesta naselil, na cedilu pustili, da je še za časa kopita pobral. Sedaj imajo že vsi bolj obljudeni kraji ob meji proti Ogerski in Hrvatski, vsak vsaj po enega žida. Teh gostov Slovenci nismo nikakor veseli ter smo tistim liberalnim poslancem malo hvaležni, kateri so staro prepoved Judov na Štajerskem odpravili. Vidimo namreč, kako ti ljudje drugod ljudstvo grdo skubijo.

Iz Monšberga. (Krčmarji. — Jud.) Ptujsko-gorski žandarji so dobili od c. k. glavarstva nalog, da vsakega krčmarja opomnijo, naj ima vsak na steno prabit tako imenovani: policijski red. To je bilo že davno potrebno. Ljudje so oni red skoraj popolnem pozabili. Zlasti bi pa dobro bilo, da bi krčmarji si zapomnili prvi paragraf in vsled tega svoje krčme o pravem času zapirali. Tako bi se mnogo hudobij in zločinstev zabranilo. Resničnost tega vsak pametnik sprevidi.

S sedanjimi peki nismo čisto nič zadovoljni. Sicer je še kruha in žemlje precej videti; vendar v sebi nima ničesar; je, kakor da bi mehur napihl. Pri mesarji na primer je funt pljuč mnogo več videti, kakor mesa, in vendar je razloček velik. Ubogi delavci, ki si morajo ob nedeljah in grdem vremenu sami kruh kupovati, so najbolj na slabem. Kupujejo si kruh ravno tako drago, kakor tedaj, kedar je bila pšenica po 8 fl. Ljudje zahtevajo preveč dobička. Tisti Studeniški jud, ki v Monšberg kruh in žemljo vozi, je pretečeno nedeljo, od nekega kmeta vprašan, rekel, da za mecen pšenice še 2 fl. ne da — res judovska cena! —

Iz Ljutomera. (Sveto leto.) Sem ter tje se sliši od liberalne stranke psovanje sv. leta; češ, da je krivo vseh nesreč, ki se gode. Ne motimo se, ako rečemo, namen hujskanja je, v srcih ljudstva zadušiti blage verske čuti. Hvala Bogu, dozdej njim še ni dosrečilo.

V Ljutomeru so se procesije za sv. leto 24. 25. in 26. t. m. obhajale. Gotovo $\frac{2}{3}$ fare (črez 4000) ste se vdeležile; tudi tržane in tržanke smo